

Deu artistes realistes, a la sala Artur Ramon de Barcelona

El crèdit de la realitat

Nou artistes vius d'edats diferents, però que neguen l'abstracció, juntament amb una gran figura d'aquest segle, Feliu Elias, exposen aquests dies a la sala Artur Ramon de Barcelona en la col·lectiva "La realitat com a referència".

Josep Santilari, *El quadre Holandes*, 1990-1991.

ARXIU

L'evolució de la pintura europea des del segle XVII no és sinó un procés accelerat en la pèrdua del crèdit de la realitat, deia Joan Fuster l'any 1955 en el llibre *El descrèdit de la realitat*, el seu primer llibre d'assaig. Més de trenta-cinc anys després d'aquella, diguem-ne, constatació, la persona que visiti les galeries d'art del nostre país podrà comprovar una cosa molt diferent.

Passegem per Barcelona. La sala d'art més forta és la sala Parés dels senyors Maragall. Mentre altres sales dedicades a l'abstracció passen dificultats econòmiques, i algunes han hagut de renunciar al seu nom, la sala Parés, temple de l'art figuratiu, de l'art del paisatge, de l'interior i de la figura humana, ha duplicat la seva capacitat, cosa que li permet de tenir dues exposicions alhora, i, a més, n'ha oberta

una altra al davant mateix, la sala Trama. L'ampliació li va permetre d'acollir algun artista abstracte. L'abstracció, aquesta és la lectura que cal fer del fet, ha necessitat el prestigi d'una sala 'conservadora' per a prestigiar-se, no sé si davant determinada crítica, però sí davant el públic consumidor.

Aquests dies convé arribar fins al carrer de la Palla. Fins al dia 9 de maig, la petita

Dalt, Serra de Ribera, *Objectes de llaua i boll*, 1991. Baix, Feliu Elias, *La toilette*, 1946.

sala Artur Ramon ha muntat una col·lectiva sota el lema "La realitat com a referència". Hi participen nou artistes vius, catalans o vinculats a Catalunya: els pintors Rudolf Hasler, Lluís Marsans, Moreno Meyerhoff, Roca D. Costa, Josep Santilari, Pere Santilari, Serra de Rivera, Raimon Sunyer i l'escultor Joan Mora. Una gran part d'aquests artistes són autors de la sala Artur Ramon, com Serra de Rivera, Mora i els germans Santilari. D'altres són de la Parrés o de la galeria Claude Bernard, de París. El director de la sala, Jordi Umbert, ha completat l'exposició amb uns olis de Feliu Elias, dos d'ells fets l'any 1913 i un tercer, el 1946. Aquest tercer, titulat *La toilette*, és una peça virtuosa, un exponent contundent del realisme objectual del seu autor.

Com és costum de la casa –costum poc seguit, per cert– el text del catàleg no pertany a l'irritant gènere del panegíric bufat i líric, escrit sovint per escriptors –poetes, si pot ser– d'anomenada. Són textos fets per especialistes que deuen ser convenientment pagats per la sala, perquè mai no s'hi adverteix el compromís personal

d'adulació. En aquest cas, signa el text l'historiador d'art i crític Francesc Miralles.

Com molt bé diu Miralles, la realitat de la figura humana, paisatgística o objectual és, en aquests artistes, un referent més. Cada artista aporta una visió personal a la realitat, realitat que els serveix d'excusa,

en primer lloc, per a mostrar les seves habilitats. L'habilitat, el virtuosisme tècnic, és la condició indispensable per a poder exposar a la sala Artur Ramon. Sense aquest virtuosisme, seria difícil convèncer els hipotètics clients del valor –de la cotització– que atribueixen a l'artista.

Alguns dels artistes representats porten el virtuosisme tècnic fins al límit. Rudolf Hasler ho fa per recuperar el terreny guanyat per la fotografia. "És tan ben fet que sembla una fotografia". Aquesta és la reflexió que els seus quadres provoquen. A vegades, aquest virtuosisme pot ser perillós. Els germans Santilari volen demostrar que són els alumnes més brillants i dotats de l'escola, en uns exercicis acadèmics de ficció –el realisme, en els germans Santilari, és ficció– que barren el pas a la desitjada expressivitat de l'artista.

En Roca D. Costa, el realisme paisatgístic és idealisme, en una visió urbana acotada a la il·lustració de les revistes nord-americanes de paper *couché*. Els paisatges urbans –una vista de Xicago, per exemple– de Moreno Meyerhoff també recorden aquestes revistes il·lustrades. La il·lustració, més dibuixada, més europea i culta, més de bibliòfil que de comunicació de masses, hi és molt ben representada per Lluís Marsans.

Serra de Rivera i Raimon Sunyer, finalment, van més enllà de la representació visual, com diu Miralles, per endinsar-se en aspectes metafísics italianitzants. Serra de Rivera té obres més ambicioses que les exposades. Com que és un autor de la casa, els clients ja el coneixen. Raimon Sunyer hi porta un paisatge de Montgat que per si sol mereix la visita a la sala Artur Ramon.

L'habilitat també és el valor sobresortint de l'escultor Joan Mora. La seva raó de ser consisteix a simular peces trivials d'ús comú amb materials dels anomenats nobles.

Varietat, cultisme i virtuosisme. El realisme català exposat a la sala Artur Ramon va per aquí. No és un grup, no són excloents, no pontifiquen. Són els més virtuoses dels virtuoses i, amb el seu virtuosisme –indiscutible– i la seva personalitat, intenten de donar un nou crèdit a la realitat.

Lluís Bonada